

File No.

1857 .

Collection No. |

MUTINY PAPERS.

Pros. Serial Nos.

Files of SIRAJU'L AKHBAR

Vol. 13 ; no. 2 ; March 28 - April 3, 1857

Subject.

News about The Mughal Court at Delhi
and select news from the SIRAJU'L AKHBAR.

Foll. 4 ; Size 12" x 7 $\frac{3}{4}$ " (Printed).

Previous References.

Later References.

S. 67 (Unbleached).

OR 17/69P-1

MTP-328 S&F-0032 A - (M 401) - 13 5-10 - 27,50,000

سراج الاخبار

جلد نیردهم

من تبدای بیستم غره شعبان المعظم ۱۲۳۲ هجری مطابق سبت بیستم رابع ماه شعبان لغایت بیست و چهارم
 اخبار دربار جهان در حضرت بجا نئی خلیفه الرحمانی فروغ خان
 عالی نشان کورگانی عراق و دو دان کجک نشان صاحب قریب خلد ملک
 بکفیت از بیست بلبل از

دیکه سفده صبح در خیم ناز سحر تکی او شاه
 روی زمین از خواب راحت بیدار شده
 فرضه بباد گذارده شرف بنفس شناسی
 به احترام الدوله باده خورشیدند از اکرین دربار
 و خوانین فی اقدار مثل معین الدوله نظارت
 خان و سرافراز الدوله کتبان و لدا علیخان
 و میر عدل بباد و سیف الدوله و نسیم الدوله
 سخاوت و ران مغیبات الدوله حکیم برضی الکر
 خان و قاری الدوله و نصیف اسمعیل خان و دیگر
 نواین و نشان ناصیه ساسی بیکاه خاقان
 کشته شهید و بر سینه خلافت بر باد از صدوی
 مسرت از دم آراسته کباب و کور نشن بربان

بدر رفتند بعد قبول محراب و تسلیم سخت نماز
 و قلعه از باده زبانی جمیع از وجود بدار داخل
 ایوان شاهی شدند نصف النهار
 هنگام نعمت برای ابد و طعام کشته قبوله
 گاه را از این دادند بادی ناز نشین
 و دیگر اشتغالی و نشین عصر خوانند آخرین
 بنار و دلق انور و زبیر و ن محل معالی
 کرده باز جلوه آرائی اندرون کرده تهنیت
 مکان که ام سلاطین با یکدیگر کشته شام گاه
 از اخبار راحت نموده خواب کا خاگر
 را از شک آرام ساختند بعد ترخیص عمده
 سواری حرام الدوله بباد را باده فرمودند

1

یوم یکم پانزدهم شعبان

به سزای خردی خاوری سدر برای سپهر
 نیلی خام گشت که شهبشاه دین پناه عیاش
 یزدان سبب آورده احترام الدوله بباد
 را سعادت نبض شناسی است تقدس داند
 لغرض حضور می آراکین در باره رونق آورد
 بارگاه صاحب فراخی گردیده به مجرای سلیم
 اینیاد های غنیه لایک محکم پذیرفتند در نظر
 مشکوی خاص گردیدند بعد پذیرش
 ابواب و کورنش بخت بباد و قلعه ار
 بباد حسب معمول نصف النهار تکام
 نعمت برای مایه طعام کشته قیلوه گاه
 ارباستند باو ای نماز شبین در کور اشغال
 و نشین حصر گذاردند از حسین نهار
 متوجه باغ میلیم گاه گردیده بعد ملاحظه
 کللهای ایلوان اردوی بهشت تسلیم گاه
 از آنجانب صاحب نموده رونق آورد
 بزم گاه خاص گردیدند بر ترخص عمده
 سواری بعد سورت احترام الدوله بباد
 را باد نسر بودند فقط

یوم دوشنبه سوم شعبان

باشقار تباشر بباد فرغند وقتی گذارده
 حکمت پناه را بر نبض شناسی ممتاز کردند
 بکده شستن اداب و کورنش آراکین در بار
 فلک مار جلوه آرا شده و فراخور رتبه بکده
 کبر و زار شاد شده باز داخل سرتاق
 احوال گشته نصف النهار تکام نعمت
 مایه کشته قیلوه گاه آرایش داده اما
 نماز شبین رو بکوشغال و نشین عصر خوانده
 شام نگاه محمد سواری را برخص نمود
 احترام الدوله بباد را باد نسر بودند

یوم چهارم ششم شعبان

نرسوز حراغ روز را بر طاق بیای سپهر
 منور گردانیدند که خسروی افاق نماز شبین
 بعد مشرف گذارده احترام الدوله بباد را
 بر نبض مقدس کاسب گردانید بر وقت
 حضور می آراکین میند یکمین مسند مسجد
 را رونق داده مجرای سلیم بر ایابان پذیرفتند

بملاحظه نطقه شش مرتبه دارالانت اسلامی بن
 بهادر در مقدمه عدم عطای قسط زر قرض
 حافظ داد خان و عثمانی زرا از سر کار
 والا اینده را حسب استرضایش مسجل میهم
 خاص نموده بنا بر اجراء احواله غلام احمد
 خان کسبه جوگی دیوان خاص کردید بپیر
 اداب و کورشش بهادران سبزمانی جمعی
 و جود با معاینه قطعه واجب احوال
 بهادر مع نقل صورت حال کجری کلید
 مقدمه اندام بر معروف افسر وارده
 اندام کاو خان بیوتل شاهی را
 سرکه دوام فعه گفته با سینه عالی نفا
 حکم والا بنام کار که از ان خلافت
 جهت تقرری کلام ملازم شاهی بر
 انفصال بهایش و تخمینه ر وقت طلب
 تحصیل را انجا فرمودند که حکم نیامده
 ملازم شاهی بخیر کرد که بر وقت انفصال
 سعادت ان نزد تحصیل رسیده از
 طرف ملازمان والا بجا آمدی مسئول کرد
 بعد از ان داخل دیوان ایشان شده
 نصف النهار هنگام لغت برای مطعم

شده قیل و گاه ار استند با این نماز
 پیشین و دیگر اشغال نشین عصر خوانده
 احسنین نهاد حضور می نوزک در بار
 متوجه سپرد و اینگز سبزه زار آفتوبی
 رود باز شده ه شام گاه از انجام حاجت
 نموده ششبان عودشان را ار استند
 و حسب معمول احترام الدوله بهادر را
 یاد نموده فقط

یوم چهارشنبه ششم شعبان

ساعت دبر فلک فی بعضه وقتی گذارده
 احترام الدوله بهادر را شرف بخش
 شناسی بخشیده حضور می از اکین و شایر
 رونق افروز رسیده شاهی شده و مجرا
 در قلم استیاد ای در خانه پذیرفته
 داخل شکوی ضروری گشته بعد از
 اداب و کورشش بهادران نامی زمانه
 صبحه از و جود در نصف النهار هنگام لغت
 برای باده طعام گشته بعد از گاه
 در ایشان داد با برای نماز شب و دیگر

اشغال دلشین عصر خوانند حسن بن
 نادر بجنوری تو زک رکاب و عهده
 عقیدت باب متوجه سیر و کلاکت
 کرده دیده شام گاه از دودی خوش
 پوره داخل ایوان بهشت بنیان کشند
 بفرض سبید که زرتخواه با یاور خدام محل
 معنی داخل خستراته عامه کرده و
 مبلغ اشتد و سنی سه و سه عوض بکانه
 و پنج دو صد و ستاد کلید خانه غلام
 احمد خان سه چکی دیوان خاص بخور
 و الا سینه فرمودند که حسب دستور
 مستمره به بعضی تقسیم کردند فقط

یوم هشتم شعبان المعظم

قل از طلوع نبر جهان افروز فرزندت
 که در ده احترام الله و له به پیشرفت
 داده سندان آسمی جهان بانی کرده اند
 و حصا در بار ادا و تقسیم جا اولاد
 سبایه غل سبایونی استیادند کلا خطه
 عرضی مزار خورشید عالم بهادر بدین

عرض که تبریب نشاد می خفته این غلام
 سه خطه مسی و بدری عارثا از والد
 ماحده سلطان سرور زمانه بیگم و میوه
 بیگم از شاه برج طلیعه بودم منقل جوهر
 راتم را تن مرز انصرت اسکاک بهادر
 و فخر الزمانی بیگم با غوامی مرزاکالی انزا
 بجز و تعدی استینه و گفته اند که لبید
 بهادر مرحوم نیست و ما بین تها انزا میگاه
 قدسی ارسال داشت جز که قدوسی آن خطها
 محض عاریت خواسته بر برادر کار ساز
 پس شاه برج فرستاد می از ترک
 پدر می تفهید می فرمودند که آن مره
 شبها میکان مرز اعالم بهادر خورشاده
 شوند و رسیدش از دشمنان طلبند
 چنانچه همین وقت احکام والاراکان
 شدند به بد بکاش ادا
 و کورش بهادران نامی سبانیه دو مطور
 و حسب العرض استنت بهادر
 اینجسی کلکی مع کا قدر سبلت تو صد
 و نود و یک و سه دوازده از سه بای باب
 ادنی باش صاحب آباد ماه فروری سنه ۶۸۸

و اما که متعلقه آن در وی بیابن شفته گراست
 مرتفعه مع هندی مبلغ سما بد لغت ماست
 زرقسط ندیم الدوله بهادر حافظ داد و دانا
 از جمله ادنی فصل خولف مشقه اصل
 شمع پور مابولی فرمودند که داخلای بر
 ادنی خب سر شده مرتب شوند بعد
 بزیم که آراسی خسروی شده نصیف النهار
 هنگام نعمت برای مایه طعام کشته
 قیلو که گاه آراشته باد اسی ناکر بشیر
 و دیگر اشغال و نشین عصر خواننده اجرا
 نهار حضور سے عمل در نهار متوجه
 شیر و کلانت سبزه زار و نسوی کور
 شام گاه از اینجا مراجعت نموده
 داخل ایوان عود شان گردند
 بعد مغرب حسب معمول احترام الدوله
 بهادر رایا و نمودند فقط...

یوم حرم شهبان المعظم

بادای سنن و فریضه یوم آوید احترام
 الدوله بهادر را بر بنفش کشتای تمنا

نموده مسند آراسی جابانی شدند
 نشین غزل طبع زاد خاص زبانی
 نجم الدوله بهادر سبحان دوران
 حاضرین را مرض ساخته داخل
 عیشتان خسروی گردید نصیف
 النهار هنگام نعمت برای مایه طعام
 کشته قیلو که گاه آراشته باد
 نماز نشین و دیگر اشغال و نشین
 عصر خواننده اجرا نهار بخا ضرز
 در دولت متوجه سیر و تفریح فوکه
 گردید شام گاه از اینجا مراجعت
 نموده داخل اشیا عود و جلال
 شدند بعد مغرب حسب معمول
 احترام الدوله بهادر رایا و نمودند
 و بهین وقت بهولانا تمه تمصی
 مبلغ دو صد و نواد یک روپیه و دوازده
 آن سه باسی ماست ادنی باغ صاب
 ماه فروری و مبلغ سه صد و چهل
 و سه روپیه بیشت اند زرقسط ندیم
 الدوله منجده ادنی شمع پور مابولی
 بخازین و آراسی بنده فقط...

سادو الاجاب

صلاح صلح

خاص انگلستان سے بذریعہ مرگب انگریزوں
 کلکتہ پہنچی ہوئی تازہ و صحیح خبریں بعد
 دو ہر بنا مکی گزشت میں امین خلاصہ ایجا
 یہی سی کہ ۲۶ فروری کو لاہور پارسہ
 کچھری کر کے اوس وقت صلح نامہ
 اہل فارس کا حال بخوبی روشن ہو گیا
 یعنی جو مشرک علیہ کہ ہماری سرکار کا
 اقتدار سنی مزین بہر کی ہو مکی وہ جب
 ۲۶ فروری تک ظاہر ہو جائیں گے

شب خون ابوشہر

ایک اخبار کلکتہ میں اخبار سب بزرگ سو
 روایت ہے کہ کوشش نامی ایک جہاز
 دہلی اوس طرف سے آیا اور نہ
 خرتازہ لایا کہ فوج ایرانی فی حال جاگ
 و خستی سے ایک شب گرجا انگریزوں
 پر کہ غلہ سے باہر تھمہ زن تھا جا با
 مارا اور سیکڑوں دلاہ ان ہشتن

۶ کو تہ تیغ کیا جا نہیں سے ملک بکارت
 و خون گرم رہا اب تک تفصیل کشتوں
 معلوم نہیں ہوئی بروقت درباب
 لا جاوگی

صاحب اخبار سوم نیوس انگریزی
 لکھی ہیں کہ شاہ رولڈ سنوز مقام
 کا جناب میں علم افزا سے ایک کہ غصہ
 سبب بڑھس برک کی طرف نظم
 کے لئے زونٹ افروز سو سستی میں
 کہ شاہ موصوف نے ایک لشکر
 کو بے کردگی حیدر مالن حکم دیا ہے کہ
 جب شاہ ابراہیم اشارہ ہو تو ہم
 بلا توقف بجا سو کی طرف سے عبور
 کر کے خلیج فارس پر چڑھائی کرو اور
 یہی ظاہر ہوتا ہے کہ شاہنشاہ رو آ
 اپنی تمام افواج کو دو حصوں میں تقسیم
 کیا ہے ایک حصہ کو خلیج فارس کی طرف
 لگات اہل ایران پر تھپن اور دوسرے
 کو سرحد ممالک پر بھڑکیا ہے کہ ترکان
 روم اپنی سرحد سے قدم نہ بڑھائیں
 بعض نقشہ حصص سے یہ ممالک کرنا
 کہ سادہ اشارہ روم سکو جنگ فارس
 میں مشغول دیکھ کر کچھ سلسلہ جنابانی جنگ

کرین اکثر کا خیالی ہے کہ اگر شاہ ایران
 کہ اس طرف سے شکست واقع ہو
 نو مونا کی طرف سے بمبئی پر چڑھیں
 وقایع نگار انگلش میں اپنی اخبار موزعہ
 ۱۶ - راج میں رقم کرتا ہے کہ انہوں نے
 رعایا و ایران و ابوشہرہ کی سفینوں کو
 ایک ہفتی حضور خاقان میں کڈا کر
 ہے کہ سبب کثرت افواج شاہ
 اور حد اور سی عساکر غنیم و بابالی زرتشا
 ممکن نہایت نقصان عاید حال ہوتا ہے
 اسبہ سخاوت کی خبر دی اور داد کسے سے
 سے یہ ہے کہ محمول وہ سالہ لاکھ
 جہان آباد کے معاف کیا جائے گا
 رشتہ میں کسب حکم فوری ہو گئی ہے
 کہ مضمون معروضہ اشت سے خدام
 والا بہت خوش ہوئے اور حکم محکم
 درباب یسائی خسراج و کس رسک
 نافذ فرمایا اہل تجارت رازہ و سراسر
 تجارت لگی ہوئی فوج ابوشہرہ کو
 چلی جاتے ہیں اخبار نسطیٹے
 واضح ہوا کہ گنارہ درہا ہی اسود پر
 روسیوں نے سرکیشیا و الوسک

۸ دسک لڑائی کا ڈالا ہے اور اکثر
 ملا کر مستمان پر قبضہ کر لیا ہے
 اگر یہی پیش قدمی ہو تو کوئی دلو
 تمام ملک سے لکھنؤ کی حیطہ طرف
 میں آجائیں گے۔۔۔۔۔

خاک شاور

صاحب دلی کرت راجہ چمور نے ۱۸
 میں اپنے اور دوی آٹھ جہیز فرمایا
 اس میں ہندی کے تخریر کرتی ہیں کہ
 جب فوج مقام توڑا جمع ہوئی اور
 وقت برکہ برصاحب نے باخون
 رسالہ سواران کو تیرہ ہی تاریخ آئی
 روانہ کیا اور ایک ہفتہ جو تیرہ
 کو حکم ہوا کہ شامل فوج ہو کر تمام
 شکر و شاکہ طرف مقیم رہے اور قلعہ سنگر
 پر کمرانی کری جائے جسے تاریخ یہ
 فوج نظر میں اوس کے رہیں و اسل
 ہوئی انبال شاہی سے کوئی غنیم
 مقابل ہوا دوسری روز قوم بولوا
 سپاہ منصورہ برخان بن کی طرف
 حد آور ہوئی میں کھتہ برابر خوب لڑا

۸ بختہ فوج منصورہ فی قریب دھڑ کی غارت
 کر دین انسانی راہ بن تن مقام صعب گذار
 آئی فضل خدا سے وہ نسی ہی بخونی گذر
 ہوا اور وہ رشہ کہ جبین و سم کو شکل گذر
 ہوا ب پاک و صاف ہو گیا فقط

رہی اور وہ لوگ بہت اچھی طرح سینہ
 روزیسی پیش آئی جب تک اونکا
 سردار زندہ رہا ہرگز قدم میدان
 سے نہ تھا یا جب فور محمد خان کہ
 اونکا سردار بنا مارا کیا قوم لی سر
 ناب مقاومت نہ لاسکی میجر کو کھاب
 کے گذر ہی پر زخم لگا باخ ادنی ماری
 گئے اور پناہ نہیں زخمی ہوئی اور
 بچیں تیس ادنی طرف ثانی کی
 کام آئی اور بہت بجرع شدید
 ہوئی اور باقی قسرا سو گئی فوج
 سرکاری کو فتح حاصل ہوئے
 اور تعاقب کیا فودہ پناہ جاہنی
 لگے اور اونکی تمام میدان کی جگہ اور
 جھوٹی بڑے دیہات غارت
 کر دئی بہر فوج کو حکم دیا کہ گذر ہر
 سے جلد مع سوار و پیدل روانہ ہو
 حب الحکم لشکر فی تیر ہون تاریخ
 سارشی آئین بچے ضلع کی کوخ
 کیا جب لیلہ اچھی کی طرف پہنچے تو اون
 مقام پر چند پیکر زمین تر دکوہ ملی کھنک

بختہ فوج منصورہ
 قریب دھڑ کی غارت
 کر دین انسانی راہ
 بن تن مقام صعب گذار
 آئی فضل خدا سے
 وہ نسی ہی بخونی گذر
 ہوا اور وہ رشہ کہ
 جبین و سم کو شکل گذر
 ہوا ب پاک و صاف
 ہو گیا فقط